

GLASNIK

reformacije

Broj 2. 2020.

PROPOVIJED

Upravimo pogled k nebu

KRATKA TEMA

Zašto bol

ZDRAVLJE

Covid-19

**SVJETSKI
MORALNI
KOMPAS (I)**

GLASNIK *reformacije*

GLASNIK reformacije

Glasilo Reformnog pokreta
adventista sedmog dana

God. LXVI
Broj 2

Izlazi tri puta godišnje

ISSN 1333-1655

Odgovorni urednik:
Boris Bosanac

Grafička priprema i dizajn:
Goran Anđelić

U GLASNIKU REFORMACIJE
izlaze članci biblijsko-religioznog,
moralno-poučnog i zdravstvenog
sadržaja te izvještaji o misionarskoj
djelatnosti naše crkve širom svijeta.

Rukopise, prijedloge, priloge
i eventualne promjene adresa
šaljite na adresu:

GLASNIK REFORMACIJE
Ribnička 12, 10110 Zagreb
Tel/faks: (01) 36 34 067
e-mail: info@rpsd.hr

Prema mišljenju Ministarstva kulture
i prosvjete Republike Hrvatske,
Kl. ozn. 612-10/93-01-161,
Ur. broj: 532-03-1/7-93-01,
od 23. veljače 1993.,
Glasnik Reformacije
ne podliježe plaćanju osnovnog
poreza na promet.

UPRAVIMO POGLED K NEBU	4
SVJETSKI MORALNI KOMPAS (I)	8
LJETNI DUHOVNI SABOR	13
SUŽIVOT ILI SUPARNIŠTVO SVEKRVE I SNAHE (I) ...	14
ZAŠTO BOL	18
COVID-19 INTERVJU	20
KAKO NAM BOG GOVORI?	24

Boris Bosanac

Urednik

Jeste li sigurni u svoje stavove? Jeste li spremni žrtvovati kršćanske odnose kako biste ih obranili? Jeste li se zapitali koliko je borba za vlastito mišljenje važna? Svjedoci smo sve veće polarizacije ljudi, na političkoj, zdravstvenoj i vjerskoj osnovi. Grupiranje ljudi oko suprotstavljenih i često ekstremnih ideja dovodi do međusobne netrpeljivosti. U ovom broju glasnika tražimo odgovor na pitanje gdje je korijen uvriježenog stava da svatko treba donositi osobne zaključke o tome što je istina po svim pitanjima u životu. U moru suprotnih stavova svima nam je potreban pouzdan vodič. Božja riječ - siguran kompas koji nam se preporuča, nam neće dati odgovor na bizarna pitanja kojima se svakodnevno bavimo, ali će našu pažnju uputiti na izvor svake istine i na cilj kojem bismo trebali stremiti.

Iz propovijedi brata Petra Lauševića izdvajamo pitanje što bi trebao biti fokus naših razmišljanja kako od mnoštva aktualnih zbivanja ne bismo zaboravili na našeg Spasitelja.

Brat Vojo Lukić u analitičkom tekstu uspoređuje moralno stanje našeg društva s božanskim standardima i razmatra podrijetlo modernih humanističkih filozofija.

U ostalim tekstovima možete pronaći korisne savjete vezane za obiteljske odnose, fizičko zdravlje i borbu s tugom i sumnjom.

Zajednički cilj svih tekstova koji slijede jest podsjećanje na stvarnost u kojoj živimo, na blizinu Kristovog dolaska i na Božju riječ kao jedini siguran kompas po kojem možemo upraviti naš život.

UPRAVIMO POGLED K NEBU

Petar Laušević

Zivimo u posebnom vremenu. Mnogi poslovi su zaustavljeni, neka poduzeća su već toliko dugo zatvorena da se nikad ponovno neće otvoriti. Ekonomska prognoza je tmurna i to sve utječe na nas kao crkvu. Dok razmišljamo o evangelizacijama i stranim misijama vidimo da su svi ti poduhvati povezani s financijama.

Također, vidimo da je ovisnost pojedinca o državnoj subvenciji danas veća nego ikad prije u povijesti mnogih naroda, a to me podsjeća na povijest i pad Rimskog Carstva. Kad je narod za svoje uzdržavanje počeo ovisiti direktno o vlasti to je demoraliziralo cijelo Rimsko Carstvo i ono je palo. Ta povijest kao da se danas ponavlja. Kakvo

god društveno uređenje bilo, konzervativno, liberalno, bilo da je to diktatura ili ne, svaka vlast ima isti način razmišljanja.

Iako puno toga ne znamo o onome što se događa iza scene, znamo jedno - Sotona želi imati kontrolu nad ljudima. Pogledamo li što se događa s crkvama, vidimo da se one zatvaraju. U nekim mjestima se ni dvoje ljudi ne može sastati zajedno. To podsjeća na ono što se događalo tijekom Građanskog rata u SAD-u 1865. godine. Rat je već trajao četiri godine, a kraj se nije nazirao. Adventisti su bili primorani potpuno obustaviti evangelizacije. U to vrijeme Božji narod se jedino mogao okrenuti Bogu u molitvi jer jedino On može obuzdati svaku silu. "I vidjeh drugoga anđela gdje uzlazi od istoka sunčeva; imao je pečat Boga živoga. I povika snažnim glasom onoj četvorici anđela kojima bi dano

nauditi zemlji i moru govoreći: Ne naudite ni zemlji ni moru ni drveću dok ne zapečatimo sluge Boga našega na čelima njihovim." - *Otkrivenje 7:2,3*

„Upitala sam anđela koji me je pratio šta znači ovo što sam čula i što to četvorica anđela trebaju učiniti. On mi reče da to Bog zadržava i obuzdava zemaljske sile, da je On svojim anđelima naložio da bdiju nad onim što se događa na ovoj zemlji i da su ova četiri anđela dobila vlast od Boga da drže četiri vjetra. Kad su ih oni već bili spremni pustiti, a vjetrovi uništenja samo što se nisu podigli, Isusovo milostivo oko pogledalo je na ostatak svog naroda koji nije bio zapečaćen. On je podigao svoje ruke Ocu pozivajući se na svoju krv koju je prolio za njih. Tada je jednom anđelu zapovjedbano da brzo odleti do one četvorice sa nalogom da još zadržavaju vjetrove, sve dok Božje sluge ne

budu bile zapečaćene pečatom Boga živoga na čelima svojim.“¹

Prvi poseban dan posta i molitve je određen za 11. veljače 1865. Zatim su odredili još jedno posebno vrijeme, od 1. do 4. ožujka, a sastajali su se svakog dana i molili zajedno da Bog djeluje. To je bio njihov prvi molitveni tjedan. Međutim, činilo se da ništa neće zaustaviti rat. Ipak, kao nekim čudom 9. travnja 1865. general Robert E. Lee se predao kod Appomattoxa u Virginiji, a 26. travnja Johnston se predao kod Durhama u Sjevernoj Karolini i rat je završio. Ponovno smo imali slobodni evangelizirati.

Danas imamo prilike raditi za Gospoda na različite načine. Ali postoji poseban rad koji se mora nastaviti. Za vrijeme komunizma i ozbiljnog progonstva crkve ovaj rad se nastavio. U ranoj kršćanskoj crkvi kad je Zmaj zaratio s crkvom ovaj rad se nastavio. “Kako ništa korisno ne izostavih da vam ne kažem i da vas naučim pred narodom i po kućama.” - *Djela 20:20* Da, rad od kuće do kuće je nešto što je imperativ u radu kršćanske crkve. Zašto je tako važno propovijedati od kuće do kuće, posjećujući ljude u njihovim domovima?

„Mojoj braći propovjednicima želim reći, osobnim radom dosegnite ljude tamo gdje se oni nalaze. Upoznajte se s njima. Taj rad nitko ne može obaviti umjesto vas. To se ne može platiti nikakvim novcima... Propovijedi s propovjedaonice to ne mogu učiniti. Poučavanje Svetog Pisma u obiteljima - to je djelo evanđeliste, i ovo djelo treba ujediniti s propovijedanjem. Ako je ono zapostavljeno, propovijedanje će u velikoj mjeri biti neuspješno.“²

Zahvalan sam Bogu što smo tijekom ovog vremena

pandemije COVID-a mogli aktivno propovijedati preko interneta. Ali to nije dovoljno! To nije jedini posao koji trebamo raditi. I dalje moramo ići u domove ljudi. Zašto? Tamo se upoznajemo sa stvarnom situacijom i okolnostima njihovog života. Susretanje s ljudima, proučavanje s njima, odgovaranje na njihova pitanja na osoban način, to je ono što trebamo raditi. „I propovijedat će se ovo evanđelje o kraljevstvu po svemu svijetu za svjedočanstvo svim narodima. I tada će doći kraj.“ - *Matej 24:14* Kad će doći kraj? Kad se evanđelje bude propovijedalo po cijelom svijetu, tek „tada će se pojaviti znak Sina Čovječjega na nebu; i tada će proplakati sva plemena zemaljska, i ugledat će Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom.“ - *Matej 24:30* Zašto moramo propovijedati evanđelje po cijelom svijetu? Jer će tek onda Isus doći. Želiš li vidjeti Isusa? Ja znam da ja želim vidjeti Isusa. Ja želim provesti vrijeme s Isusom.

„I vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer prvo nebo i prva zemlja prođe, i mora više nema.“ - *Otkrivenje 21:1* Bog ima bolje mjesto za nas. Kad razmišljamo o tom boljem mjestu, možemo gledati na proročanstva i vidjeti da ovo što danas proživljavamo nije ništa u usporedbi s onim što će se događati. Teorije zavjere koje možemo čuti nisu ni blizu onoga što će se zaista dogoditi. Bit će gore od svega tog. Ipak, što Isus danas poručuje svom narodu, svojoj crkvi, tebi i meni? „Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega ima mnogo stanova; da nije tako, rekao bih vam. Idem vam pripremiti mjesto. I ako odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete

gdje sam ja.“ - *Ivan 14:1-3* Neka se ne uznemiruje srce vaše bez obzira na to što se događa oko nas, bez obzira na glasine koje čujemo i zabrane pod kojima se nalazimo. Nek' se ne uznemiruje srce vaše! Isus priprema bolje mjesto za tebe i mene.

Molimo se stoga da Božja milostiva ruka učini nešto s ovim virusom kako bi nam podario slobodu da idemo evangelizirati svijet. Da, zloupotrijebili smo proteklo vrijeme i nismo obavili što smo trebali. Zato je naš imperativ, tvoja i moja obaveza da evangeliziramo ovaj svijet i upoznamo ga s Bogom. U svijetu u kojem danas živimo, ljudi pokušavaju pobjeći od znanja o Bogu, a baš to znanje o Bogu ga čini boljim mjestom. Ovaj će svijet čak i u sadašnjem stanju biti bolje mjesto ako ima znanje o Bogu. Mi imamo to znanje! Pitanje je što činimo s tim znanjem koje nam je Bog povjerio. „A ovo je vječni život: da poznaju tebe, jedinoga istinskog Boga, i onoga koga si poslao - Isusa Krista.“ - *Ivan 17:3* Znanje o Bogu je vječni život. Naše djelo, tvoj i moj posao je prosvjetliti svijet.

Što znanje o Bogu čini u ljudskom biću? „Znanje o Bogu kao što je otkriveno u Kristu je znanje koje svi spašeni moraju imati. To je znanje koje dovodi do preobražaja karaktera.“³ Želite li da vaš karakter bude promijenjen? Želite li promjenu karaktera ljudi u ovom svijetu? Zato je svima potrebno znanje o Bogu. Potrebna nam je i hrabrost kako bi, ako nam bude i zabranjeno širiti to znanje svijetu, to raditi kao što su činili prvi kršćani propovijedajući od kuće do kuće. Treba nam hrabrost kakvu su imali osnivači Reformnog pokreta kad su se tijekom progonstva, iza Željezne zavjese, okupljali kao narod.

Kad razmišljamo o ljudima poput patrijarha Enoha, vidimo da oni nisu živjeli u boljem okruženju, nisu živjeli u boljem društvu nego mi. Opisujući to vrijeme Isus kaže: „Jer kao što su u danima prije potopa jeli i pili, ženili se i udavali sve do dana kad Noa uđe u korablju, a da nisu ništa ni znali dok nije došao potop i odnio sve, tako će biti i dolazak Sina Čovječjega.“ - *Matej 24:38-40* Dakle, drugi Kristov dolazak neće biti drugačiji od vremena prije potopa. U vremenu prije potopa, promatramo čovjeka po imenu Enoh. Što je on propovijedao, o čemu je razgovarao s ljudima koji su živjeli u mraku jer nisu željeli imati znanje o Bogu, slično kao što u našem vremenu ljudi ne žele imati znanje o Bogu? I u Enohovo vrijeme također su postojale brojne teorije zavjere. Ljudi su propovijedali i vjerovali u svakovrsne ideje. Ali što je bio Enohov fokus? Je li se dao smesti? „A o njima prorokova i sedmi od Adama, Enoh, govoreći: Gle, dođe Gospodin s desecima tisuća svetih svojih.“ Enoh je, još prije potopa, u poruci koju je želio razumjeti i podijeliti s ljudima imao fokus na Kristovom dolasku.

Danas vas preko društvenih mreža obasipaju raznim i proturječnim informacijama. Neki ljudi vjeruju teoretičarima zavjera u svemu što govore o COVIDu-19 dok s druge strane neki vjeruju svemu što objavljuju vlasti. I što je posljedica? Svi gubimo fokus. Naš fokus nije ništa od toga. Naš fokus je Isus Krist.

Enoh se mogao fokusirati na drugi Kristov dolazak iako se približavao potop. Sjetimo se i drugih vjernika, naših predaka, o čemu su oni razmišljali i što je bio njihov fokus? „U vjeri pomriješe svi ovi ne primivši obećanja, nego ih vidješe izdaleka i pozdraviše i priznaše,

da su tuđinci i došljaci na zemlji.“ – *Hebrejima 11:13* Braćo i sestre, shvaćamo li da smo mi ovdje samo došljaci? Jesi li ti stranac i došljak u ovom svijetu? Tražiš li Novu zemlju? Jesi li spreman na svaku žrtvu potrebnu da doneseš evanđelje ovom svijetu? Jesi li ti u toj skupini ljudi? „Jer iščekivaše grad s temeljima, kojemu je graditelj i tvorac Bog.“ - *Hebrejima 11:10* Je li to mjesto koje tražite? Je li to mjesto na koje se fokusiramo?

Što bi se dogodilo kad bismo počeli pisati na Facebooku o tome mjestu umjesto da gledamo najnovije objave? Što bi se dogodilo kad bismo počeli govoriti o onome što oko nije vidjelo, ni uho čulo, niti je ušlo u srce čovječje, a to pripravi Bog onima koji ga ljube. Što bi to učinilo našem karakteru? Kako bi to promijenilo tebe i mene? Trebamo li takvu promjenu? Koliko vremena provodimo razmišljajući o toj boljoj zemlji?

„Oni koji ne nalaze zadovoljstvo u razmišljanju i u razgovorima o Bogu u ovom životu, neće uživati ni u životu koji dolazi, kad će Gospod boraviti zauvijek sa svojim narodom.“⁴

Ako danas rado pričamo o svemu što Sotona radi i brinemo se o tome, nećemo moći uživati u raju jer tamo nećemo pričati o tome. „Ali oni koji vole razmišljati o Bogu, bit će svoji na svome, oni će disati atmosferom neba. Oni koji su na ovome svijetu voljeli razmišljati o nebu, bit će sretni u svetom druženju i blaženstvima.“⁵

Braćo i sestre, ovo trebamo raditi. Mislite li da je vrijeme za promjenu fokusa?

Da, što više upoznajemo Isusa, to ćemo više upoznavati Boga jer je Isus otkrivenje Boga. I što više imamo spoznaju o Bogu, to će

naš karakter postajati spremniji za nebo.

Zašto je ovo tako važno? Dok je Enoh razmišljao samo o nebu, o drugom Kristovom dolasku, što se dogodilo? „Vjerom Enoh bi prenesen da ne vidi smrti, i ne nađe se jer ga je prenio Bog. Prije naime nego bijaše prenesen primi svjedočanstvo da je ugodio Bogu.“ - *Hebrejima 11:5* Razmislite o ovome, zašto je bio uznesen? Jer je njegov karakter bio podesan za nebo i zato što je ugodio Bogu.

Što će se dogoditi ako ti i ja okusimo bolju zemlju umjesto ovozemaljskih stvari? „Ponekad mislim da ne mogu više ostati ovdje, sve na zemlji izgleda tako turobno. Osjećam se vrlo usamljeno ovdje, jer sam vidjela bolju zemlju.“⁶ Kada vidite i gledate bolju zemlju, stvari ovoga svijeta više nemaju istu privlačnost. Što se dogodilo Mojsiju, posljednjeg dana njegovog života na zemlji? Uspeo se na vrh Pisge, i tu je imao priliku vidjeti bolju zemlju? „Dok je Mojsije promatrao ovaj prizor, radost i trijumf su se odrazili na njegovom licu. Razumio je silu svih anđela koja mu je bila otkrivena. Gledao je prizor koji mu je bio prikazan. Njegov um je bio čvrst, njegov razum bistar. Njegova snaga nije oslabila, njegovo oko nije bilo zamučeno. Zatim je zatvorio svoje oči u smrt i Božji anđeli su ga sahranili na gori. I tamo je spavao.“⁷ Ovo je prekrasno! Ako je moj um tamo, ako i dođe vrijeme počinka, ja sam spreman! Ja sam spreman za polazak!

Braćo i sestre, nije to tako bitno ako umremo na ovom svijetu! Neki ljudi su jako zabrinuti oko toga. Koliko smo puta, a da nismo ni znali, bili blizu smrti. Zato trebamo biti spremni umrijeti.

Zadnji put kad sam bio u Kongu, letjeli smo od Kinshase do Nairobija i avion je počeo strmo padati. Svi u avionu su počeli vrištati, pomislio sam: To bio moglo biti to, to je to. Moja prve pomisli su bile o Bogu na nebesima i jedino o čemu sam mogao razmišljati je bilo: "Gospode, jesam li spreman ako je ovo moje vrijeme?" Jer želim biti siguran da sam izmiren s Tobom. Počeo sam razmišljati o nebeskoj zemlji. Preostaje vam još samo nekoliko trenutaka! Ako je to kraj, Bože ja sam spreman. Ali ako moja misija na Zemlji još nije završena Gospode, ako još imam posla? Avion se ispravio, svi su se smirili i ja sam rekao: Hvala ti Bože, očigledno trebam još nešto napraviti na ovom svijetu.

Treba nam karakter podesan za nebo! Jesmo li zaista spremni za vječnost? Je li moj karakter spreman? Molimo se svako za sebe! Znajete, Isus neće ponovno doći zbog toga što će svijet postati tako loš. On će doći kad Božji narod bude spreman. „Kad se Kristov karakter bude savršeno odražavao u Njegovom narodu, tada će On doći po njih i priznati ih kao svoje.“⁸ Karakter je ono na što trebamo gledati. Tvoj karakter i moj karakter. I nije na meni da ispitujem tvoj karakter, već da proučavam svoj karakter i kažem: Bože, jesam li spreman?

Kako se karakter mijenja i kako postaje podesan za Isusa? „Svojom savršenom poslušnošću [Krist] je omogućio svakom ljudskom biću da se može pokoravati Božjim zapovijedima. Kad se predamo Kristu, srce se sjedinjuje s Njegovim srcem, volja se stapa s Njegovom voljom, duh se sjedinjuje s Njegovim duhom, a misli su pod vlašću Njegovih misli, živimo Njegovim životom. To znači biti odjeven u odjeću Njegove pravednosti.“⁹

Zato trebamo govoriti o Kristu i o boljoj zemlji. Naš fokus treba biti na tome. Iako trebamo pratiti što se događa u svijetu, to nije naš fokus. Kad gledamo Isusa, volja se stapa s Njegovom voljom. „Podložite se dakle Bogu! Oduprite se Sotoni, i pobjeći će od vas!“ - *Jakov 4:7*. Suština je u pokoravanju. Radi se o pokoravanju naše volje pisanoj volji Božjoj. To je kršćanska borba. To je borba kroz koju stalno prolazimo. Pokoriti vlastitu volju Bogu. Pitanje je koristiš li ovo vrijeme da pokoriš svoju volju Bogu? Jesi li spreman to učiniti, predati sve Bogu, predati sebe Njemu, predati svoj život, svoje planove, svoju budućnost, sve što imamo i što želimo imati - sve predati u Božje ruke?

Tada možemo slaviti Boga za sve što dovede na našu stazu a pogled usmjeriti na budućnost. Ta budućnost će nas motivirati da bez straha nastavimo život. „On će zauvijek proždrijeti smrt. I otrt će Gospodin Gospod suze sa svakoga lica, i sramotu puka svojega uklonit će s čitave zemlje — jer je Gospod govorio. I reći će se u onaj dan: Evo, to je naš Bog; na Njega čekasmo, i On će nas spasiti. Ovo je Gospod, na Njega čekasmo, radujmo se i veselimo se Njegovu spasenju.“ - *Izaija 25:8,9*

Zar nije naš svijet dotrajao? Zar nije vrijeme da tražimo novo nebo i novu zemlju, da što prije ugledamo Isusa kako dolazi na oblacima slave i da možemo uzviknuti: Evo, to je Bog naš; na Njega čekasmo, i On nas je došao spasiti! Neka nam Bog pomogne da nitko od nas tog dana ne izostane! Amen!

Literatura:

1. *Rani spisi*, str. 38.
2. *Sluge evanđelja*, str. 188.
3. *Zdravolje i sreća*, str. 425.
4. *Review and Herald* 1890.
5. *Review and Herald* 1890.
6. *Review and Herald*, 13. svibnja 1890.
7. *Manuscript Releases*, svezak 10, str. 159.
8. *Kristove priče*, str. 69.
9. *Kristove priče*, str. 312.

SVJETSKI MORALNI KOMPAS (I)

Vojo Lukić

Kad su temelji porušeni, što može učiniti pravednik?"
- *Psalam 11:3* Ovo je duboko i zbunjujuće pitanje, koje je David uputio Bogu, sebi, ali i svim promišljenim muškarcima i ženama koji će ikada čitati njegove Psalme. Proučavajući dramatični kolaps samih temelja morala i društvenog poretka u Izraelskoj naciji, David je bio u velikoj tuzi i ozbiljno zabrinut.

Kad potres, klizište ili eksplozija uzdrmaju temelje građevine, cijela struktura koja je podignuta na tim temeljima je u opasnosti od raspadanja i urušavanja. S velikom bojazni svjedočimo u svojem vremenu o tome kako tektonske sile zlog podrijetla potresaju temelje moralnog poretka na kojem se gradila i na kojem je tisućljećima stajala cijela

struktura kršćanskog društva i zapadne civilizacije.

U ovom članku želimo ukratko istražiti podrijetlo suvremenog pogleda na svijet koji se proširio zapadnim svijetom u nekoliko posljednjih desetljeća, uzrokujući veliku pukotinu u njegovim temeljima. Također želimo otkriti utjecaj ovog pogleda na svijet, na ljudsko društvo i usporediti taj utjecaj sa standardima ljudskog ponašanja koje je uspostavio naš Stvoritelj. Kao što ćemo ubrzo istaknuti, najdestruktivnije pojave ove uznemirujuće filozofije su se pojavile u drugoj polovici 20. stoljeća. Vidljivo iskazivanje nebiblijskih pogleda na svijet mogu se pronaći u modernom konceptu braka i obiteljskog života i u načinu na koji muškarci i žene našeg doba gledaju na rod i seksualnost. Izazovi s kojima se susreću suvremeni kršćani, posebno mlade generacije, nisu viđeni ranije. Ovi izazovi

zahtijevaju pažljivo istraživanje u svjetlu božanskog otkrića, ali također i spremnost od strane promatrača da se preda vodstvu Svetog Duha.

BIBLIJSKI TEMELJI SPOLNOG IDENTITETA, BRAKA I OBITELJI

Nećemo moći razumjeti razmjernu promjenu koje su se dogodile u nekoliko posljednjih desetljeća ako prvo ne razumijemo originalni nacrt koji je čovječji Tvorac postavio za ljudsku obitelj. U prvom poglavlju knjige Postanka čitamo od 26. do 28. stiha:

"I reče Bog: Načinimo čovjeka na svoju sliku, nama slična, da bude gospodar ribama morskim i pticama nebeskim i stoci i svoj zemlji i svim gmazovima što gmižu po zemlji. I stvori Bog čovjeka na sliku svoju, na sliku Božju stvori ga, muško i žensko stvori ih. I Bog ih blagoslovi, i reče im Bog: Plodite se i množite

i napunite zemlju, i sebi je podložite! I budite gospodari ribama morskim i pticama nebeskim i svemu živomu što gmiže po zemlji!”

Izvještaj o stvaranju u 2. poglavlju Postanka pruža neke dodatne informacije o Božjem izvornom planu za muškarce i žene:

“Tada Gospod, Bog, pusti dubok san na čovjeka te on usnu; i uze jedno od njegovih rebara, a mjesto zatvori mesom. I od rebra što ga uze čovjeku Gospod, Bog, načini ženu pa je dovede čovjeku. A čovjek reče: Ovo je sada kost od mojih kostiju i tijelo od tijela mojega! Ova će se čovječicom zvati, jer ta je od čovjeka uzeta. Zbog toga će čovjek ostaviti svoga oca i majku svoju i prionuti uza svoju ženu, i bit će dvoje jedno tijelo.” - *Postanak 2:21-24*

Svaki nepristran i pošten čitatelj izvještaja o stvaranju u Postanku može jasno razabrati sljedeća temeljna načela za ljudski spolni identitet, brak i obiteljski život:

1. Bog je stvorio ljudsku rasu kao muško i žensko, dva različita spola iste vrste („adam“ ili čovječanstvo). Oboje su bili stvoreni na Božju sliku i oboje su bili obdareni ljepotom i dostojanstvom. Zabluda o izvornom androginskom (dvospolnom) čovjeku u Postanku 1:27 je potpuno neutemeljena. „I stvori Bog čovjeka (ljudsku rasu) na sliku svoju, na sliku Božju stvori ga [jednina], muško i žensko stvori ih [množina].“ „Ih“ ili „njih“ se jasno odnosi na dvije spolne osobe – mušku i žensku.

2. Bog je odredio da oba spola, muški i ženski, budu plodni i sposobni ispunjavati različite reproduktivne funkcije. Božji plan bio je da se muškarci i žene razmnožavaju (množe) i napune zemlju pobožnim potomstvom. U Božjem poretku nema mjesta za jednospolnost, biseksualnost ili bilo kakvo umanjivanje spolnog identiteta. Bog je za ljudsku

rasu osmislio heteroseksualnost - muškarca i ženu. Samo kroz takvo ujedinjenje se Božja slika u ljudskoj rasi može očuvati.

3. Supružnički odnos i reproduktivna funkcija muškarca i žene se pravilno ostvaruju samo kroz trajnu vezu muškarca i žene u svetoj zajednici koju nazivamo brakom - „bit će dvoje jedno tijelo“. - *Postanak 2:24*

4. Kao što je izvorno zamišljen i namijenjen, brak može dobiti Božji blagoslov samo ako je on:

a) doživotni savez (koji samo smrt može razriješiti)

b) monogamni savez samo dva ljudska bića

c) heteroseksualni savez muškarca i žene

d) savez usredotočen na Krista u kojem i muškarac i žena prepoznaju Boga kao svog Tvorca i Održavatelja (nakon pada, kao svog Otkupitelja)

5. Suvremena jasna razlika između spola kao biološki danog i roda kao društveno i kulturalno izgrađenog identiteta (muški, ženski, bez spola, ili nešto između), gdje čovjek ima slobodu smatrati svoj spolni identitet drugačijim od biološkog spola dobivenog rođenjem, je stran u biblijskoj misli.

Kao što ćemo uskoro shvatiti, sva ova temeljna načela koja definiraju identitet i funkciju ljudskih bića su danas ili potpuno ignorirana ili pogrešno tumačena i radikalno redefinirana.

KORIJENI HUMANISTIČKOG SVJETONAZORA U ANTIČKOJ POVIJESTI

Mogli bismo se iznenaditi kad uvidimo da je moderni zapadnjački pogled na svjetonazor o ljudskom spolnom identitetu, rodnim ulogama, braku i obiteljskom životu temeljno ukorijenjen u filozofiji antičke Grčke. To ne znači da su antički Grci i ostali pogani, pod čijim su Grci bili utjecajem, imali

potpuno iste stavove poput našeg današnjeg društva. Samo želimo reći da su korijeni današnjeg svjetonazora čvrsto zasađeni u poganskim filozofskim pogledima na čovjeka i svijet u kojem čovjek živi. Danas mi ovaj svjetonazor zovemo „humanizam“ ili „humanistička filozofija“.

Jedan od istaknutih zagovornika relativizma (smatranja da ne postoje apsolutne istine) i agnosticizma (tvrdnja da ne možemo znati ništa o postojanju Boga ili bogova i o apsolutnoj istini) bio je grčki filozof iz petog stoljeća prije Krista, Protagora iz Abdere (stariji sofist). Sofisti su djelovali prije Sokrata, Platona i Aristotela i širili su skepticizam i humanizam.

Protagora je vrlo poznat po jednoj svojoj poslovice koja prikladno izražava temeljni pogled grčke filozofije i modernih humanista: „Čovjek je mjerilo svih stvari, onih koje jesu da [ili 'kako'] jesu, i onih koje nisu da [ili 'kako'] nisu.“¹ Ta poznata izreka je kasnije bila znana na latinskom kao homo mensura omnium rerum – „čovjek je mjera svih stvari“. Protagorina rečenica se filozofski može interpretirati na različite načine, ali jedan je zasigurno neizbježan: čovjek, a ne Bog, navodno definira istinu svih stvari, uključujući istinu o samom čovjeku i o njegovom moralnom ponašanju.

Protagora također tvrdi da različiti pojedinci gledaju na stvari drugačije: „Ono što se meni čini istinitim, to je za mene istinito, ono što se tebi čini istinitim, to je za tebe istinito, i tako za svakog pojedinog čovjeka.“² Ovaj pogled postavlja temelj za filozofiju relativizma.

Ali ne trebamo misliti ni na trenutak da je Protagora bio pravi otac humanizma ili relativizma. Otac humanizma je prije Protagore prišao mladoj ženi u prekrasnom vrtu i rekao joj: „Bit ćete kao bogovi spoznavši dobro i zlo.“ - *Postanak*

3:5 Dakle, pravo mjesto rođenja humanizma i s njim povezanog sekularizma i materijalizma koje ćemo spomenuti kasnije, pronalazimo u Postanku 3.

HUMANISTIČKI SVJETONAZOR U PROSVJETITELJSTVU

Ali u pogledu bliže prošlosti, trebamo razmotriti još jednu veliku razvodnicu u povijesti teoretske misli koja je uzrokovala odlučujuće razdvajanje s tradicionalnim kršćanskim svjetonazorom. Taj događaj se odigrao 1781. godine kad je jedan prilično nepoznat njemački filozof po imenu Immanuel Kant (1724.-1804.) objavio knjigu pod naslovom Kritika čistog uma. Pogledajmo, na najjednostavniji način, kako je ta knjiga utjecala na svijet.

Kant je živio u razdoblju koje se često naziva doba prosvjetiteljstva i racionalizma kad su se europski mislioci okrenuli ljudskom razumu kao „glavnom izvoru i testu znanja“.3 U svojem dijalogu s racionalistima i empiristima, Kant je napravio jednu od najvažnijih distinkcija u povijesti teoretske misli. Podijelio

je stvarnost u dvije sfere: Postoji ultimativna, metafizička sfera, koju je nazvao noumenalno carstvo, koju je razlikovao od nižeg/manjeg svijeta koji je nazvao fenomenalno carstvo.

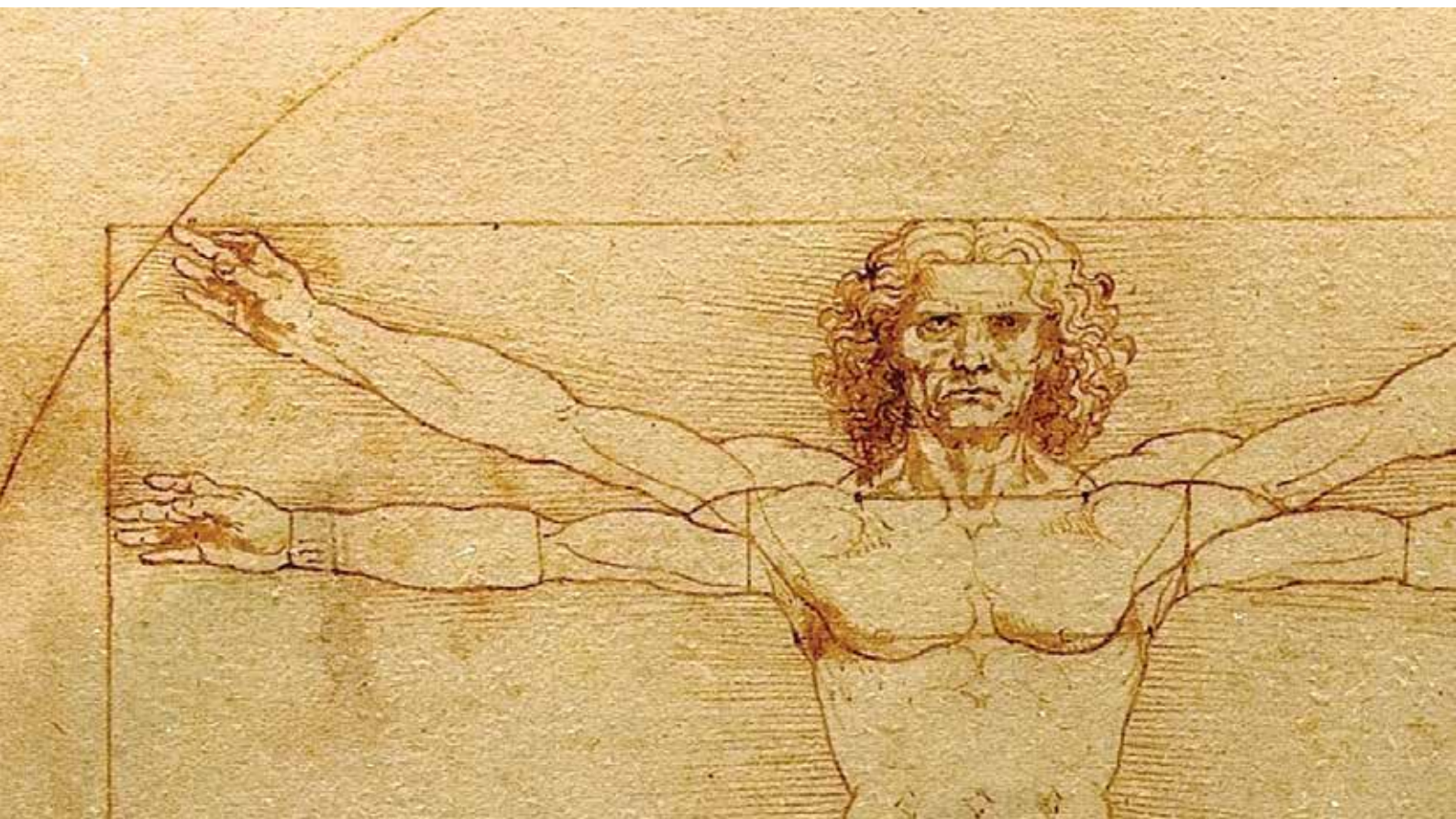
Fenomenalno carstvo je u biti svijet fenomena koje možemo promatrati svojim osjetilima i mjeriti, analizirati, sistematizirati, predviđati i njime manipulirati uz pomoć znanstvenog ispitivanja i prakse. Dakle, ljudi svojim umom i osjetom mogu doći do prilično smislenog razumijevanja stvarnosti ovog fenomenalnog svijeta.

Ali tvrdio je da drugi svijet, transcendentni (noumenalni) svijet ide iznad i izvan fizike – carstvo metafizike, koje bismo mi zvali carstvo nadnaravnog, koji nadilazi našu mogućnost da u njega prodremo. Kant je rekao da postoje tri stvari u noumenalnom svijetu: Bog, vlastito ja, i „stvari za sebe“. Naravno, mi ovdje ne možemo ući u analizu nekog filozofskog koncepta koji je Kant upotrijebio i to nije potrebno.

Dovoljno je reći da se ozbiljan problem pojavio među kršćanskim intelektualnim krugovima s Kantovom tvrdnjom

da je poimanje Boga izvan ljudskih spoznajnih mogućnosti. Inzistirao je na tome da mi jednostavno ne možemo uopće ni govoriti o Božjem postojanju ili Njegovim osobinama. Drugim riječima, prema Kantu, ne postoji način da se prijeđe iz fenomenalnog carstva u noumenalno carstvo. Postoji nepremostiv ponor između ova dva svijeta („Lessingov jarak“).

Kant se nadalje upustio u temeljitu kritiku klasičnih argumenata (dokaza) za Božju egzistenciju. Ovi argumenti su kao dio srednjovjekovne filozofske teologije ili teodiceje (teologija koja govori o Bogu oslanjajući se isključivo na ljudski um) osiguravali čvrsto uporište dogmatskoj teologiji (dogmatika crpi svoje spoznaje primarno iz božanske objave). Na srednjovjekovnim sveučilištima teodiceja je na taj način osiguravala teologiji status kraljice među znanostima dok se filozofija morala zadovoljiti ulogom sluškinje. Ali u Kantovoj Kritici kraljica nije bila samo svrgnuta s prijestolja, već gotovo poslana u progonstvo. Ljudski razum, a ne božansko otkrivenje, postao

je posljednji žalbeni sud za sva pitanja o prirodi stvarnosti i jedini istinski moralni kompas za etično ponašanje. Kant je na taj način postao glavni zagovornik ljudske moralne autonomije.

Razjasnimo u ovom trenutku da Kantova filozofska kritika nije nimalo poljuljala duhovne temelje istinskih kršćana koji vjeruju u Bibliju. Kantova kritika je utjecala većinom na one kršćane u intelektualnim krugovima koji su se u svojim vjerskim uvjerenjima oslanjali na ljudski razum pretpostavljajući da prirodni razum može zaključiti određene istine o pravom Bogu bez pomoći vjere i bez duhovne obnove.

POSLIJE KANTA – RELATIVIZAM I PLURALIZAM

Utjecaj Kanta u povijesti filozofije i povijesti ljudske misli i zapadne civilizacije općenito, ne može se dovoljno naglasiti. Poslije Kanta, iznjedrio se čitav niz filozofija uključujući dijalektički materijalizam (marksizam), humanizam, logički pozitivizam, egzistencijalizam, relativizam, pluralizam, sekularizam i postmodernizam... Svi ovi „izam-i“ imaju svoja svojstvena obilježja, ali svima je jedno zajedničko: skepticizam u odnosu na

nadnaravno, a posebno Boga. Svi oni dijele zajedničku pretpostavku fenomenologije koja se na kraju manifestirala u metafizičkom naturalizmu, filozofskom svjetonazoru koji suvereno vlada u suvremenoj znanstvenoj zajednici (znanstveni naturalizam).

Ako maknemo Boga iz jednadžbe, ne postoji način na koji ljudi mogu doći do krajnje/konačne stvarnosti. Morate se zadovoljiti s „ovdje“ i „sada“. Zbog toga, možemo govoriti o „istinama“, ali ne o „istini“, o „svrhama“, ali ne o „svrsi“, o „egzistencijama“, ali ne o „esenciji“, o „ljudima“, ali ne o „ljudskosti“. Stoga je ono što se pojavilo nakon Kanta bio oblik relativizma. U povijesti zapadne teoretske misli svaki period skepticizma bio je praćen nekom vrstom relativizma i njegovog blizanca – pluralizma. Ako ne postoji apsolutna istina, ako je svaka istina relativna, onda su sve istine jednako valjane ili nevaljane. Pluralizam je ona filozofija koja kaže da nema apsolutne istine, već više istina. Stoga nitko nema pravo tvrditi da ima isključivu istinu.

Tvrđnja o poznavanju isključive, apsolutne istine u modernom dobu znači biti kriv za „politički“ najteži grijeh, grijeh „isključivosti“. Vrhovna vrlina relativizma i pluralizma

je „širokournost“. Uistinu je tragično da se ova ideja uvukla čak i u neke kršćanske zajednice. Čujemo da se evangelički kršćani identificiraju kao „širokourni evangelići“. Takva karakteristika kršćanina je oksimoron jer je takav kršćanin „prijetvorni kršćanin“. Ako si kršćanin, razmišljaš kao kršćanin i vjeruješ kao kršćanin, onda je pogrešno smatrati da si ti automatski isključiva osoba, što je po današnjim kulturnim standardima porok. Ali po mjerilima utjelovljenja Istine - savršenog Božjeg Sina - to je vrlina.

PRIKLADAN I DOBAR PRIMJER

Kako bismo ilustrirali posljedice različitih svjetonazora na svakodnevni život, ubrzajmo do našeg suvremenog društva i sagledajmo jedan od moralnih i društvenih problema, koji je podijelio ljude, iz perspektiva dviju suprotnih filozofija – humanističkog i biblijskog svjetonazora.

Nekoliko godina, grad San Francisco u Kaliforniji je dozvoljavao slobodnu javnu golotinju. Nekako, zbog širenja javne golotinje i smjelosti nekih od njezinih zagovornika, u studenom 2012. odbor nadzornika je donio uredbu kojom se zabranjuje javna golotinja u San Franciscu bez

dozvole. Uredba je donesena vrlo uskom većinom s brojem glasova 6-5.

Vrlo je zanimljivo primijetiti da je u debati o ovom kontroverznom problemu jedan od argumenata protiv javne golotinje bio da je golotinja na javnim mjestima nepodesna zbog higijenskih razloga! Sjediti gol na javnim klupama u parku i stolicama u restoranima nije higijenski. Uistinu je zagonetno da čak i oni koji se protive javnoj golotinji nisu pronašli bolji argument za potporu svog stava. Ovaj incident samo pokazuje sveprisutnost humanističkih svjetonazora u našoj modernoj kulturi. Protivnici javne golotinje ili ne vjeruju ili nemaju moralne hrabrosti podržati biblijske principe o ljudskoj golotinji.

Oni koji zagovaraju javnu golotinju tvrde da napor za prihvaćanjem tijela i tjelesne slobode nije ni na koji način seksualan ili lascivan. „Nudisti vjeruju da su sram, strah i stav da je ljudsko tijelo uvijek seksualno ili opsceno ideje koje su društveno izgrađene i naučene, poput drugih predrasuda i netrpeljivosti.“⁴

Biblijski svjetonazor koji je ugrađen u temelje judeo-kršćanskog sustava vrijednosti snažno potvrđuje razdvojenost između svetog i svjetovnog kao i razdvajanje između ljudi i životinja. Sve drugo što je stvorio, Bog je stvorio tako što je zapovjedio da nešto postane, i to je postalo, uključujući i životinje. Čovjeka i ženu, međutim, Bog nije stvarao zapoviješću, nego poput skulptora, vlastitim kreativnim radom. Čovjek i žena stvoreni su na Božju sliku, sa sposobnošću da komuniciraju sa svojim Stvoriteljem, što nije slučaj sa životinjama. Nadalje, čovjek je obdaren umnim sposobnostima, moralnom sviješću, i slobodnom voljom. Životinje ne posjeduju moralnu svijest već se rukovode prirodnim nagonima.

Ako ljudsko biće hoda s nepokrivenim intimnim dijelovima tijela, ponaša se na način koji se ne razlikuje od životinja. Jedna od glavnih razlika između ljudi i životinja je odjeća. Odjeća nas odvaja i, u biblijskom pogledu, uzdiže iznad životinjskog carstva.

Ali kako mogu humanisti, koji su u potpunosti usvojili znanstveni naturalizam i evolucijsku biologiju kao svoj temeljni pogled na ljudsko podrijetlo i prirodu, razdvajati ljude od životinja? Humanistički umovi smatraju ovu razliku između ljudi i životinja nepotrebnom. Članak za člankom u velikim liberalnim novinama i časopisima fasciniraju svoje čitatelje s novim otkrićima koja pokazuju kako su ljudi i životinje sličniji nego što smo ikad mislili.

Daljnji razlog za suprotstavljanje javnoj golotinji s biblijskim osnovama dolazi od još jednog razdvajanja koje je Bog uspostavio na početku – između svetog i svjetovnog. Prvo što su Adam i Eva otkrili nakon što su jeli s drveta spoznaje dobra i zla bilo je da su goli. I prva emocija koju su osjetili nakon pada u grijeh bila je sramota zbog svoje golotinje.

Značajno je da je prva stvar koju je pali par tad napravio bilo izrađivanje pregače od smokvinog lišća. Ta oskudna odjeća je i dalje bila nedovoljna da ukloni njihov strah i sramotu od Božje svete prisutnosti (*Postanak 3:7, 10, 11*). Ali Bog se milostivo pobrinuo za svoju voljenu djecu. Načinio je prikladniju odjeću za Adama i Evu: „I načini Gospod, Bog, Adamu i ženi njegovoj haljine od kože pa ih odjenu.“ - *Postanak 3:21* I ako nastavimo čitati biblijski izvještaj pronaći ćemo dosljedno učenje o ljudskoj golotinji – Bog ju vidi kao nedoličnu. Bilo da je to u slučaju golotinje Noe (*Postanak 9:20-24*) ili svećeničkih haljina (*Izlazak 28:42; 20:26*) ili

odjeća kršćanki (*1. Timoteju 2:9*) – načelo ostaje isto: javna golotinja je pogrešna.

Za humanistu, „sveto“ u pravom smislu te riječi ne postoji. Sveto postoji samo ako ljudi priznaju postojanje Vrhovnog i svetog Bića zvanog Bog i beskonačne udaljenosti koja postoji između tog Bića i ljudi. Humanizam niječe postojanje takvog Vrhovnog Bića. Stoga humanizmu ostaje samo ljudski um i ljudsko rasuđivanje da utvrdi što je ispravno, a što loše, što je dobro, a što zlo.

I upravo to je mjesto na kojem je Veliki Varalica želio postaviti ljudsku rasu. Jedite s drveta spoznaje dobra i zla, zauzmite mjesto Boga, preuzmite Božje pravo da definira krajnju stvarnost i vjerojatno ćete postati poput Boga: „Nego zna Bog da će vam se u dan kad budete s njega jeli otvoriti oči, i bit ćete kao bogovi spoznavši dobro i zlo.“ - *Postanak 3:5* Kao što vrlo dobro znamo, muškarac i žena nisu postali poput bogova, nego su postali goli, shrvani osjećajem srama i straha. Uistinu je zbunjujuća pomisao da su se prirodni ostaci srama zbog javne golotinje izgleda potpuno izgubili kod mnogih ljudi koji žive u ovoj generaciji. Ovo nam govori da svijet kakvog ga mi znamo dolazi svojem kraju.

U drugom dijelu ovog članka želimo istražiti posljedice spolne revolucije, uključujući brojne razvođe i uništavanja obitelji, rodnu zbrku i prihvaćanje homoseksualnosti. Istražit ćemo neke od grešnih postupaka u svjetlu Božje riječi. Osim toga, pozvat ćemo kršćane da se zalažu za moralne apsolute nasuprot rasprostranjenom protivljenju.

Literatura:

1. DK80b1; također *Platonov Theaetetus 152a 2-4*.
2. *Theaetetus 152a 6-8*.
3. www.britannica.com, članak "Racionalizam"
4. *Barcan, Ruth. Golonago: Kulturalna anatomija. Oxford, London: Berg. 2004, 179.*

LJETNI DUHOVNI SABOR

Marina Bosanac

U subotu, 25. srpnja 2020. u Lipiku je održan ljetni duhovni sabor. Zbog epidemiološke situacije sabor je održan samo prijepodne uz manji broj posjetitelja.

Propovijed s naslovom "Kao čista djevica privedena Kristu" održao je brat Philip Manojlović iz Danske. U zanimljivom izlaganju postavio nam je dobra pitanja za razmišljanje - kako se ponašamo u svakodnevnom životu kad nas netko izazove, kad smo pod stresom, živi li Krist u takvim situacijama u nama? Ako Krist živi u našem srcu, to će se vidjeti, bit ćemo ljubazni, dragi i strpljivi. Bez Krista smo slijepi, siromašni i goli.

Predajmo se potpuno Kristu da nas mijenja i posvećuje kako bismo Ga dočekali spremni, čistoga srca.

Međutim, potpuno predanje Kristu podrazumijeva nekoliko

koraka. Jedan od prvih je priznanje grijeha bez izgovaranja. „Ako priznajemo svoje grijehе, vjеran je On i pravedan da nam oprostі našе grijehе...“ - 1. Ivanova 1:9 Drugi važan korak je praktično kršćanstvo tj. naš odnos prema bližnjima i potrebitim. Takva praktična pobožnost podrazumijeva nesebičnost i lako podnosi odricanja. Tako postajemo slični Kristu i služimo u Njegovoj službi na ovoj zemlji.

„Naša velika potreba kao naroda je da dođemo u ispravan odnos s Bogom... Potrebno nam je da nas jasno svjetlo Sunca Pravednosti obasjava. Ovo svjetlo je dano onima koji drže Gospodnju subotu svetom; ali ne možemo držati ovaj dan svetim ako ne služimo Gospodu na način koji je predstavljen u pismima: "Nije li ovo post koji ja odabrah? ... Nije li to da podijeliš kruh svoj gladnima i da u svoju kuću uvedeš izagnane uboge? Da odjeneš onoga koga vidiš gologa i

da se ne kriješ od onoga tko je od tijela tvogega?" - Izaija 58:6,7 Ovo je djelo koje počiva na svakoj duši koja prihvaća Kristovu službu.“¹

Želimo biti slični Isusu i samo On nas može mijenjati.

„Mi se predajemo i promjena se ostvaruje. Nastavljamo se predavati i obnova se neprekidno odvija. I onda Sotona dolazi do nas sa starim trikovima. Pokazuje nam dugački popis grijehа, ali nas oni više ne zaprepašćuju. Možemo mu reći: „Pogriješio si, čovjek koji je živio ovdje, koji je počinio te grijehе, je mrtav i ja nemam nikakve povezanosti s njim. Zato ne mogu biti pozvan da podmirim njegove račune.“²

Neka nam Bog pomogne da sve pouke i pozive na promjenu koje smo čuli na saboru provedemo u život.

Literatura:

1. Manuscript Release 5, str. 33.3.
2. E. J. Waggoner, *The Present Truth* 10, 4 (25. siječnja 1894.), pp. 50, 51.

SUŽIVOT ILI SUPARNIŠTVO SVEKRVE I SNAHE (I)

Mladen Aradski

NAJSLOŽENIJI ODNOS

Zbog čega se odnosi svekrve i snahe, kad se spominju u razgovoru, često stavljaju u negativan kontekst? Zašto se svekrva nerijetko koristi kao sinonim za čangrizavu i namrgođenu ženu? Koliko je istinitosti u mnoštvu šala na račun ljutite ili bijesne svekrve te nesposobne ili lijene snahe? Zašto se u svim kulturama i narodima svekrvinom odnosu sa snahom najčešće daje negativna konotacija?

Zbog toga što su odnosi između ove dvije žene, povezane ljubavlju prema jednom čovjeku, vrlo komplicirani, iziskuju razumijevanje, nesebičnost i uvažavanje. Dok se one samo naizgled bore za njegovu ljubav a ustvari se bore za vlast i moć tada obje žene postaju rivali pa taj snažan, negativan poriv unosi mračnu sjenu i zagorčava odnose.

Koliko odnos svekrve i snahe ima snažan utjecaj na sklad u obitelji najbolje govori zaključak donesen nakon jednog istraživanja o uzrocima raspada brakova. Istraživači su, iznenađeni time KOLIKO NARUŠENI ODNOSI IZMEĐU svekrve i snahe mogu presudno utjecati na brak mladog para, pomalo lakonski zaključili da je za skladan brak, važniji od odnosa muža i žene, odnos između svekrve i snahe.

Mogu li onda svekrve i snahe uopće odoljeti izazovu stvaranja napetih ili loših odnosa? Mogu li one umjesto često spominjanog obrasca, u kojem svekrva samo prigovarati snahi a snaha prkosno odgovara, uspostaviti zdrav odnos pun poštovanja i uvažavanja?

Očito da se od napetosti u odnosima svekrva i snaha s preuveličavanjem dobiva dobar 'štof' za trač i ogovaranja. Iako se u narodu odnosi svekrve i snahe rado opisuju kao 'grmljavinsko nevrijeme i olujni vjetar' ustvari kao u svim odnosima uz

negativne primjere ima svijetlih primjera i ohrabrujućih iskustava. No, o njima se ne čuje puno jer su bez pikanterija zanimljivih za prepričavanje.

Da je to tako, pokazalo je istraživanje "Moja snaha i ja" portala MojeVrijeme.hr, koji je anonimno ispitao 520 svekrva. Upitnik sastavljen od 20 pitanja vodio ih je kroz neuralgične točke odnosa svekrva i snaha, a obrada podataka pokazala je samo jedno – srušen je općeprihvaćeni mit kako majke ne trpe supruge svojih sinova.¹

Iz tog istraživanja proizlazi da 17 posto svekrva opisuje odnos sa snahom fantastičnim, 65 posto svekrva drži da je njihov odnos dobar, a 18 posto misli da im je odnos sa snahom loš ili nikakav.

Pomalo iznenađuju rezultati koji pokazuju što svekrve misle o svojim snahama. „Kako im je snaha dobra osoba misli 44 posto ispitanica iz istraživanja, a da je odlična misli 40 posto njih. Kako je sinovljeva odabranica osrednja

osoba misli 13 posto svekrva, a da je loša osoba vjeruje 3 posto njih.

Ovo istraživanje koje potvrđuje kako je odnos svekrve i snahe složeniji ljudski odnos, ali izazov je to koji se uz uvažavanje može nadvladati.

DIRLJIV RAZGOVOR SNAHE I SVEKRVE

Razumjeli smo da uspostaviti i njegovati dobre međusobne odnose ne uspijevaju sve svekrve i snahe. Zato su ti odnosi poseban izazov i za svekrve i snahe kršćanke jer oni zahtijevaju prakticanje cijele lepeze dobrih vrlina i kršćanskih načela.

Tu se stavlja na kušnju nesebičnost, uvažavanje i tolerantnost, praštanje i spremnost na priznanje pogreške. One žene koje to primjenjuju doživjet će divno iskustvo bliskosti i povjerenja. Da je moguća bliskost, povjerenje i ljubav govori najpoznatiji biblijski primjer bliskosti i snažne predanosti snahe svojoj svekrvi. Iako su bile različite nacionalnosti i različite vjere, snaha Ruta svojoj svekrvi Noemi upućuje dirljive riječi privrženosti i ljubavi.

„Nato Ruta reče: »Ne nagođaraj me da te ostavim i da odem od tebe: jer kamo ti ideš, idem i ja, i gdje se ti nastaniš, nastanit ću se i ja; tvoj puk moj je puk i tvoj Bog moj je Bog. Gdje ti umreš, umrijet ću i ja, i tamo ću biti sahranjena. Neka mi tako učini Gospod, neka tako i pridoda, ako bilo što osim smrti rastavi tebe i mene.“ - *Ruta 1:16,17*

Ako bi ovu izjavu čitali izvan konteksta pomislili bi da se ovaj dijalog vodi između dvoje zaljubljenih.

Ali ova izjava ljubavi koja svojom dubinom i predanošću mnogim mladencima služi kao uzvišen primjer nije izjava mladenaca koji stoje pred crkvenim oltarom već izjava jedne snahe upućene svojoj svekrvi koja joj sugerira da slobodno potraži novu sreću u životu!

Očito, Ruta nije Noemu samo poštovala kao svoju svekrvu nego ju je ljubila kao dragu osobu koju nije htjela napustiti ni kad joj je muž umro a svekrva se odlučila vratiti u svoju zemlju. Divimo se Rutinoj ljubavi prema svekrvi. Ali divimo se i Noemi koja je svojim jedinstvenim ophođenjem 'ušla u srce' svojoj snahi tako da se Ruta uz Noemu nije bojala ni strane zemlje, stranog naroda niti neizvjesne budućnosti te je odlučila sa svojom svekrvom dijeliti sve.

Je li ovaj, do suza dirljiv slučaj, iznimka ili primjer koji mogu postići sve svekrve i snahe? Je li poštovanje i ljubav između snahe i svekrve izuzetak ili mogućnost za sve? Što je premostilo kulturološke, vjerske, nacionalne i generacijske razlike između Rute i Noeme? Iako biblijski izvještaj o tome ne govori, svakako su ove dvije žene poštovale temeljna načela dobrih vjerskih odnosa. Da bi ta načela one mogle poštovati, moraju prvo svoje međusobne odnose postaviti kao važan prioritet.

BIBLIJSKA NAČELA ZA NJEGOVANJE ODNOSA

Biblija nudi univerzalne savjete i načela za uspostavljanje i njegovanje međusobnih kršćanskih odnosa. Ona odgovara na pitanja kako da dvije žene koje lako mogu postati suparnice budu jedna drugoj mile i drage. "Nastojte imati mir sa svima, i svetost, bez koje nitko neće vidjeti Gospodina." - *Hebrejima 12:14*

Ako želite sreću svojoj obitelji primijenite savjet apostola Petra koji izrijeком poziva da radimo na tome jer dobri odnosi neće doći sami od sebe. Koliko nam je stalo do dobrih odnosa? Iako ovo pitanje izgleda suvišno, istinski odgovor na njega izvodimo iz uložene truda u postizanje i održavanje odnosa. Ako nam je doista stalo do pravih kršćanskih međusobnih odnosa onda ćemo sve učiniti da to i postignemo ulažući najvrijednije što imamo. A što to treba biti?

„A prije svega, imajte žarku ljubav jedni prema drugima, jer će ljubav pokriti mnoštvo grijeha.“ - *1. Petrova 4:8*

Svakako će se kroz bliske višegodišnje odnose desiti i nenamjerno međusobno vrijeđanje a ovo dragocjeno načelo pomoći će svekrvama i snahama da suočeni i s izazovima lakše i brže oproste. Da bi se zaštitili od sličnih izazova važno je primijeniti sljedeće kršćansko načelo: „... Pretječite jedni druge poštovanjem!“ - *Rimljanima 12:10* Ono zahtijeva vašu inicijativu. Tako će svekrva, njegujući poštovanje prema snahi, lakše uvažiti njene stavove i neće se miješati u odluke mladog para.

„Nikakva suparništva ili isprazne slave, nego u poniznosti jedni druge smatrajte višima od sebe.“ - *Filipljanima 2:3*

Poštujte i uvažavajte snahu i to će vam biti zaštita da se ne uvrijedite kad se vaše prijedlozi i mišljenja ne prihvate, a nju nećete doživljavati kao suparnicu jer sin uglavnom poslušna njen savjet a ne vaš.

Krotkost i poniznost će vas osposobiti da se lakše, bez povrijeđenih osjećaja, tolerantno nosite s neizbježnim generacijskim razlikama u stavovima. „Sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću, podnoseći jedni druge u ljubavi.“ - *Efežanima 4:2*

Ova četiri načela – ljubav, poštovanje, poniznost i trpeljivost su svojevrsna kršćanska abeceda u njegovanju međusobnih odnosa. Nažalost, mnoge kršćanke na tom ispitu slabije prolaze.

KAD MAJKA POSTANE I SVEKRVA

Da bi razumjeli svekrvu trebamo krenuti od vremena kad je ona postajala majkom. Koliko je ljubavi i energije ulagala svakog dana u svog sina ljubimca.

„Od trenutka kad sam saznala da sam trudna, moj je sin postao moj fokus. Riskirala sam svoj život rađajući ga! Dojila sam ga, bdjela nad njim noćima provjeravajući diše li. Godinama se nisam naspavala. Učila sam ga prvim koracima i

prvim slovima, trčala uz njega dok je učio voziti bicikl.

Pomagala sam mu u rješavanju školskih zadaća i štedjela na svojoj odjeći da bi on imao za troškove studiranja.

Omogućavala sam mu sve što mu je trebalo i preživjela sve njegove nestašluke ili podvale koje mi je godinama smještao.

Onda se on jednog dana oženio. Sva energija i pažnja koje sam dotad usmjeravala prema njemu, izgubile su se u trenutku kad je on sjedio pored svoje izabranice na vjenčanju.“²

Mnoštvo pitanja i dilema prolazi kroz glavu brižnih majki. Smije li sina prepustiti mladoj djevojci da se brine o njemu? Kako da majka nakon toliko godina staranja i truda samo tako ostavi svog jedinca neiskusnoj ženi koja se još o nikome nije morala ozbiljno brinuti? Zar majka nema i dalje odgovornost za sinovljevo dobro?

S ovakvim izazovnim pitanjima susreću se sve majke kad im se sin oženi. Ako majka koja je postala i svekrva na ove dileme ne odgovori držeći se ranije spomenutih kršćanskim načela onda se ona iz brižne majke pretvara u ljubomornu svekrvu.

Svaka uravnotežena majka koja ima sina želi da se on oženi i osnuje vlastitu obitelj koja će ga usrećiti. Međutim to podrazumijeva određena odvajanja. Biblija na prvim stranicama definira kad se sin odvaja od svoje obitelji. „Zbog toga će čovjek ostaviti svoga oca i majku svoju i prionuti uza svoju ženu, i bit će dvoje jedno tijelo.“ - *Postanak 2:24*

Stvaranje nove obitelji traži odvajanja koja su prirodna ali mnogim majkama teško prihvatljiva. Zato je dobro da se majke sinova zapitaju prije nego njihov ljubimac pronade svoju izabranicu je li svjesna i spremna prepustiti svog sina drugoj ženi? Hoće li tu drugu, mladu ženu doživjeti kao suparnicu? Hoće li hvalevrijednu vrlinu brižne majke

zamijeniti dobro prikrivenom ljubomorom? Ako taj izazov majka ne prepozna i ne otkloni od sebe, izgubit će sinovljevu ljubav, a snahinu nikad neće ni dobiti.

OPASNOSTI I IZAZOVI

Netko je posvećenu majku usporedio s moćnom rijekom koja svima služi na razne načine. Njena energija svima koristi a stabilnost privlači i smiruje one koji su uz nju. Međutim, rijeka može ozbiljno ugroziti sve koji su joj bliski ili ju koriste...kad se izlije iz korita. Tako je i svekrva, dok je u granicama, svojim bližnjima služi na blagoslov, ali kad prijeđe svoje granice onda nastaje šteta i pustoš.

Postoje tipične životne situacije kad je svekrva posebno u iskušenju da prijeđe granice. Iz razgovora sa snahama dobio se popis postupaka svekrva koji su za snahe značili prelazak granice. Na prvom je mjestu svekrvin nenajavljeni dolazak. „Psiholog i profesor na Sveučilištu Michigan, Terry Orbuch, pratio je život parova više od 26 godina i ustanovio kako snahama nenajavljeni posjeti svekrve narušavaju osjećaj neovisnosti. Osjećaju se kao da ih svekrva provjerava i misli da nisu sposobne brinuti o svojoj obitelji.“³

Na drugom je mjestu također vrlo opasan prelazak granice, uplitanje u dogovore, rasprave ili napetosti mladog para. Ako u tom uplitanju, koji je neovlašteni ulazak u uži obiteljski krug, svekrva još stane na stranu sina, rezultat će biti snažan revolt i zaleđivanje odnosa.

Treći, najčešći prelazak granice, koji kod snaha izaziva nelagodu, jedna snaha opisuje ovako: „Svaki put kad dođe u našu kuću samo sipa nutricionističke savjete što i kako treba kuhati. Kad uđe u moju kuhinju ponaša se kao sanitarni inspektor jer pregleda hranu i urednost svakog kuta. Samouvjereno pokazuje kako najbolje razmjestiti stvari po kući. Redovito mi stvara osjećaj

manje vrijednosti!“ Stalno, čak i dobronamjerno dijeljenje savjeta, snaha uglavnom doživljava kao kritiku i prelazak granice.

Četvrti vrlo ozbiljan izazov svekrvama da prijeđu granicu je rođenje unuka. Neki istraživači to uspoređuju s lakozapaljivim gorivom jer je u tim prilikama isprepletano mnoštvo emocija, majčinski instinkti, a baš svi akteri postaju posebno osjetljivi. Istraživanja zato potvrđuju kako se svekrve vrlo teško suzdrže od uplitanja, a sve u želji da primjene svo znanja o njegovanju i odgoju djece. Svaka primjedba na unuke, da su razmaženi, nemarni ili nepristojni direktna je kritika roditeljima a kad to izgovara svekrva onda je to adresirano snahi i obavezno dobiva kritizerski i uvredljiv prizvuk. Generacijske razlike ovdje jako dolaze do izražaja i utječu na viđenje situacije.

Kod nas je još česta potreba da se sina i snahu financijski podupire. To je peti izazov i može biti sklizak teren za svekrvu koja će time što nesebično pomaže mladom paru sebi uzeti za pravo da se upliće u njihove financijske odluke i način trošenja novca. Takav nesebičan čin prelaskom granice pretvara svekrvu u samozvanog financijskog nadzornika koji neovlašteno gleda u tuđi novčanik.

Dobro je da svekrve upamte ovih pet najčešćih izazova i prepoznaju ih na vrijeme, kako ne bi neovlašteno prelazili granicu.

1. Nenajavljen dolazak u posjet
2. Uplitanje u bračne odnose sina i snahe
3. Stalno dijeljenje savjeta
4. Kritika i uplitanje u odgoj unuka
5. Miješanje financijske potpore i prava odlučivanja

SAVJETI NOVOPEČENOJ SVEKRVI

Svekrva je ta koja u početku najviše utječe na formiranje odnosa sa snahom. Ona uvodi snahu u novu obitelj i zato treba ispravno razumjeti sve okolnosti i uočiti moguće zamke. Žene i majke koje su dominantne u

obitelji teže se snalaze u ulozi svekrve jer osjete da gube dominaciju i utjecaj. Ako su mudre, prihvatit će nove odnose, u suprotnom, zauzimaju rivalski stav i snahu doživljavaju kao suparnicu s kojom vode prikriven ili otvoreni 'rat' za utjecaj.

Novopečene svekrve, želite li da vas vaše snahe ne samo poštuju nego i vole poslušajte i primijenite ove savjete odmah nakon vjenčanja vašeg sina. Molite za to da imate snage odoljeti ljubomori i sebičnim majčinskim instinktima...

Povlačenje

- Odluči se povući iz života svog sina i nauči se brigu o njemu prepustiti ženi kojoj je on poklonio svoju ljubav.

- Nemoj se bojati da će te zbog tvog povlačenja iz njegovog života sin zaboraviti. Naprotiv, zadržat ćeš njegovu ljubav a zadobiti i poštovanje snahe.

Mudrac preporuča univerzalno pravilo distance kao zaštitu za održavanje bliskih rodbinskih odnosa. „Rijetko zalazi u kuću bližnjega svoga, da te se ne zasiti i ne zamrzi na te.“ - *Izreke 25:17*

Ako ne živite zajedno ovakva će praksa biti sigurna zaštita od neugodnog osjećaja koje snahe imaju da ju svekrva svojim posjetama stalno kontrolira. Ako živite zajedno, što je danas rijetkost, trebat će ti puno mudrosti i takta da usprkos svakodnevnim kontaktima ne postaneš smetnja samostalnosti

mladog para. Jedna poslovice kaže da je uzana staza (granica) između bliskosti i uplitanja, zato dobro pazi da ne prelaziš tu granicu.

Hvali često, kritiziraj rijetko

- Svojoj snahi pruži primjer istinskog kršćanskog života - ne sudi, nego ljubi.

- Traži priliku da ju pohvališ, a za kritiku čekaj dok ne stekneš njeno poštovanje.

- Nemoj odmah kritizirati njihove mladalačke planove koje ti na prvi pogled prepoznaješ kao nerealne

- Ako si nekad bez straha sinu rekla što misliš o njegovim djetinjastim idejama znaj da su to sada njihovi zajednički planovi. Ako ih loše ocijeniš sin se možda neće uvrijediti ali snaha svakako hoće.

- Traži radije da ti oni pričaju a ti što manje pričaj, a kad pričaš biraj riječi jer „U mnogom govorenju ne biva bez grijeha, a tko zauzdava jezik svoj, radi razumno.“ - *Izreke 10:19*

Doziraj savjete

- Ako te sin pred snahom pita za savjet uvijek mu preporuča da odluku trebaju donijeti njih dvoje zajedno.

- Snahu i sina će mudra majka privući ne uskraćujući im slobodu planiranja i neovisnost odlučivanja.

- Koliko je svekrva u tome uspješna vidi se po tome kako reagira na njihove odluke, posebno onda kad se s njima ne slaže.

Redovito moli

- Redovito moli za svog sina i snahu da njihova ljubav bude postojana.

- Zamoli Boga da On zavlada u tvom srcu, kako bi svojim riječima svima, a posebno snahi donosila mir, mudrost i unijela ljubav u vaš međusobni odnos.

- Traži Gospoda da ti pomogne prihvatiti međusobne razlike i usprkos njih iskazivati poštovanje prema svojoj snahi.

- Moli se za to da ti kršćanski odnosi budu na prvom mjestu, ispred materijalnih vrijednosti i drugih interesa.

Ako budeš svekrva koja o svojoj snahi gaji velikodušne osjećaje i razmišljanja, ako joj pružiš kršćanski primjer plemenite žene, ako svoju snahu budeš cijenila i to joj pokazala, time ćeš među vama izgraditi „most sazdan od ljubavi. Bez obzira kakve napetosti i vjetrovi vremena udarali u taj most, dok je on sazdan od ljubavi - ne može se srušiti. Pritom uvijek valja imati na umu da je ljubav čin volje, a ne samo osjećaj.“⁴

Literatura:

1. <https://www.mojevrijeme.hr/magazin/2015/02/hrvatske-svekrve-vole-snahe-ali-zele-malo-vise-postovanja/>
2. *Svekrve i snahe*, str. 31.
3. <https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/pet-pogresaka-koje-svekrve-uporno-ponavljaju-20130311>
4. *Svekrve i snahe*, str. 101.

(nastavit će se)

ZAŠTO BOL

Ebert Fountain

Je li potrebno osjećati bol kako bismo razumjeli Božju ljubav? Čitamo u 1. Ivanovoj 4:8 da "Tko ne ljubi, Boga ne upozna – jer Bog je ljubav". Biblija nam vrlo jasno govori "Bog je ljubav" ali zašto onda sumnjamo u ovu tvrdnju? Je li moguće da moramo sami iskusiti ovu ljubav kako bismo bili sigurni u tu istinu? Milijarde ljudi su hodali ovom Zemljom. Ali ja se usuđujem reći da su svi koji imaju znanje o Bogu, uključujući i mene, u nekom trenutku posumnjali u Božju ljubav prema njima. Zašto bih to tako odvažno tvrdio? Vrlo je jednostavno! Glavni cilj Sotone - velikog varalice - jest da govori laži o Bogu kako bismo posumnjali u Njega i bili odvedeni od Njega. To je Sotona učinio s anđelima koji su pali s nebesa i to je

njegova misija od tada. Sotona je kušao Evu da sumnja u Boga u Edenskom vrtu. Rekao je Evi: "Zasigurno nećete umrijeti!" - *Postanak 3:4* Ali upravo tad je rekao laž o Bogu i naveo Evu da posumnja u Njegovu Riječ. Ako vjerujemo u laži o Bogu, više ne možemo imati potpuno povjerenje u Njega. Eva je bila zavedena u vjerovanje laži o Bogu. Vjerovala je da On nije mislio ono što je rekao. Ove sumnje su učinile da ona sagriješi i dovede patnju na ovaj svijet. U koje laži o Bogu i Njegovom karakteru ste vi povjerovali?

Je li me Bog napustio?

Ponekad je vrlo teško osjetiti Božju ljubav kad nas okruže zidovi tame i sve nade se čine izgubljene. Takve okolnosti nas ne trebaju iznenaditi jer nam Krist kaže: "U svijetu ćete imati muku". - *Ivan 16:33* Dok je Krist bio prikovan na križ, uzviknuo

je: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" - *Marko 15:34* Dok je umirao, Krist je osjetio kako Njegov Otac odvaja svoju svjetlost i ljubav od Njega, dopuštajući mu da trpi kaznu za naše grijeh. Dakle, mi također možemo osjećati odvojenost od Boga kad griješimo. I često, možemo pomisliti da nas On neće prihvatiti u okrilje svoje naklonosti.

Tko se od vas osjećao nedostojnim tražiti nešto od Boga? Njegove riječi su: "Pristupajmo dakle sa smjelošću prijestolju milosti, da primimo milosrđe i nađemo milost za pomoć u pravi čas." - *Hebrejima 4:16* Ali što to znači "pristupiti sa smjelošću"? Prema Merriam-Webster rječniku, riječ smjelo znači

- a) neustrašivo pred opasnošću,
- i
- b) pokazujući ili zahtijevajući neustrašiv, odvažan duh.

Razumijemo da ne bismo trebali

osjećati strah kad dolazimo pred Boga u molitvi znajući da će nam On dati ono što tražimo ako je u skladu s Njegovom voljom. Ali doći bez straha da ćemo biti odbijeni možemo tek kad prestanemo vjerovati laži o Bogu.

Hoće li me Bog prihvatiti?

Razmišlja li Bog kao ljudi? Iz nekog razloga mi vjerujemo da je to istina. Kad nas netko uvrijedi, naša ljudska priroda želi osvetu ili pravdu. Želimo im vratiti za ono što su nam učinili ili godinama osjećamo ljutnju, zbog čega se uništava odnos. Ali Bog nam kaže: "Jer moje misli nisu vaše misli i vaši puti nisu moji puti, riječ je Gospodnja. Jer kao što su nebesa viša od zemlje, tako su moji puti viši od vaših putova i moje misli od vaših misli." - *Izaija 55:8,9* Kako možemo biti sigurni da će nas On prihvatiti i oprostiti nam čak i nakon što smo počinili strašan grijeh? Božja riječ nam jasno kaže: "A Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što, još dok bijasmo grešnici, Krist umrije za nas." - *Rimljanima 5:8* Krist nam vrlo jasno otkriva svoju misiju na tri različita mjesta - *Matej 9:13, Marko 2:17 i Luka 5:32* gdje kaže: "Nisam došao pozvati pravednike, nego grešnike na pokajanje." Kristova misija je da spasi grešnike od njihove grješnosti i da im da život vječne radosti i mira, a ne da ih osudi zbog toga što su grješnici. Kristova žrtva na Golgoti je, i uvijek će biti, najveći dokaz Božje ljubavi prema čovječanstvu. Nema ničeg većeg što nam je Bog mogao dati od života Princa mira i Gospodara svih gospodara. Veliki JESAM se sagnuo toliko nisko da je ogrnuo svoju božanstvenost našom ljudskošću. Koji veći dokaz Božje ljubavi bi još mogao poželjeti? Ako je On dao svoj život za tebe, zašto bi te ikada odbio? Ali ako je Bog tako pun ljubavi, zašto je ovaj svijet u tako bijednom stanju? Koja je svrha sve te bijede

i patnje koju ljudi svakodnevno proživljavaju?

Naša bol nas vodi do Velikog Liječnika

Ako padnete s dvokatnice, kako ćete znati da ste ozlijeđeni? Bol, a ne izostanak boli je to što nas vodi k liječniku da nas izliječi. Tako je i s našim životom ovdje na zemlji! Bol koju susrećemo u svakodnevnom životu nam pokazuje da je nešto značajno krivo u našem svijetu.

Shvaćamo da trebamo ostaviti grijeh sa strane. I kroz to shvaćanje smo vođeni do podnožja Kristovog križa gdje možemo "gledati Janje Božje" i od Njega primiti liječenje koje nam je tako očajnički potrebno! Ali nažalost, mnogi ljudi ne shvaćaju da je Isus ono što traže. Oni prolaze životom tražeći utočište od svojih nevolja, ali mogu ga pronaći samo u Njemu.

Ako ste u nevolji, ne biste li htjeli otići na sigurno mjesto gdje ćete biti dočekani otvorenih ruku? Salomon je često u nevolji išao na takvo mjesto. On kaže: "Čvrsti je toranj ime Gospodnje; k njemu hita pravednik, i siguran je." - *Izreke 18:10* Sjetite se, veliki varalica želi da vjerujete da nećete biti prihvaćeni! Nemojte vjerovati u njegove laži o velikom Bogu svemira. Pred nama je najveći dokaz Njegove ljubavi i "On ni svojega Sina nije poštedio, nego ga je za sve nas predao." - *Rimljanima 8:32*

Kao što nas bol slomljene noge navodi da tražimo liječenje, tako nas bol života navodi da tražimo Onoga koji može ublažiti i ukloniti bol koju grijeh donosi. Biblija kaže: "I nema ni u kojem drugom spasenja, jer pod nebom nema drugoga imena danog ljudima po kojem nam se valja spasiti." - *Djela 4:12*

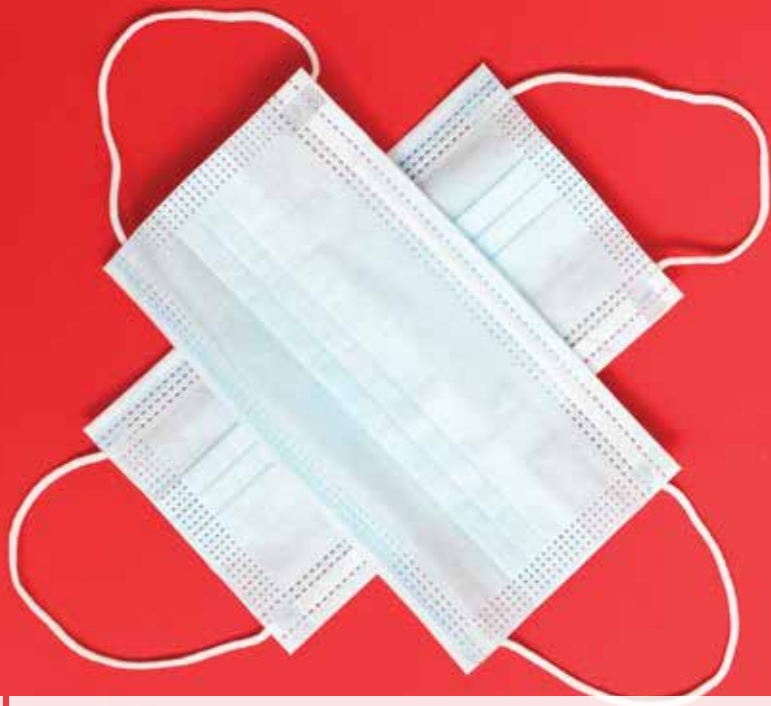
Kroz svu našu bol i iskušenja, možemo počivati u Kristu znajući da će nam On dati još više milosti kako naši tereti postaju teži. Annie Johnson Flint

je napisala pjesmu "He Giveth More Grace/On daje još milosti" i još neke izuzetno nadahnjujuće pjesame o vjeri i pobjedi u vremenima iskušenja i patnji. Rođena je u Vinelandu, New Jersey i izgubila roditelje prije šeste godine. Kao tinejdžerku ju je usvojio par bez djece. Oboljela je od artritisa i uskoro više nije mogla hodati. Želja joj je bila da postane skladatelj i koncertni pianist, ali kad joj je bolest oduzela sposobnost sviranja klavira, pribjela je pisanju poezije. Neke od svojih pjesama je i uglazbila. Kasnije u životu, s obzirom na to da nije mogle ispružiti ruke, pisala je mnoge pjesme na pisaćem stroju koristeći ručne zglobove.

Pjesma "He Giveth More Grace/On daje još milosti" se temelji na tri biblijska stiha, "A daje i veću milost" - *Jakov 4:6*, "krjepkost uvećava" - *Izaija 40:29* i "milosrđe vam se i mir i ljubav umnožili!" - *Juda 2*

Postoji milost i snaga koje nam nisu dane u svakodnevnoj rutini života. Ali Bog nam ih daje u trenutku potrebe ako vjerujemo u Njega. Kad nevolje i iskušenja dođu na nas, neka Njegova nadodana milost, Njegova uvećana snaga i Njegov umnožen mir budu na Vama.

Intervju s bratom Valerianom Raileanuom, kardiologom iz Rumunjske, održan je 26. srpnja 2020.

COVID-19 INTERVJU

1. Koje važne spoznaje sada imamo o bolesti COVID-19, koje nismo imali prije sedam mjeseci?

Tijekom posljednjih sedam mjeseci, nakon prvog zabilježenog oboljelog od bolesti COVID-19, mnogo podataka je prikupljeno. Ipak, znanje o ovoj bolesti još uvijek je manjkavo. U pogledu načina na koji se razvijaju komplikacije koje uzrokuju smrt, otkriveno je kako stvaranje ugrušaka u krvnim žilama na području različitih organa (pluća, mozak, itd.) predstavlja ključni faktor koji je često zabilježen kod težih slučajeva bolesti, ali čak i kod pacijenata sa umjerenom težinom bolesti. Ovo otkriće je potaknulo uvođenje metoda liječenja antikoagulansima (op. a. koji

smanjuju mogućnost zgrušavanja krvi), što je spasilo velik broj života.

Također je utvrđeno kako većina lijekova koja je u određenom trenutku bila popularna (hidroksiklorokin i drugi), ne donose nikakva poboljšanja, naprotiv, štetni su zbog svojih nuspojava.

Iako su na početku pandemije čak i neke od najvećih zdravstvenih ustanova (WHO-Svjetska zdravstvena organizacija) davale iskaze kako nošenje zaštitnih maski neće biti korisno, aktualni podaci su dokazali činjenicu da je nošenje zaštitne maske ključno za prevenciju infekcije te za sprječavanje širenja virusa.

Trenutno imamo bolje praćenje stanja i brzo otkrivanje zaraženih kroz povećanje broja testiranja. Za razliku od općih mjera s početka pandemije, sada je moguće uvođenje lokalnih epidemioloških mjera.

Posljednje spoznaje govore kako su i bolesnici s blagim oblikom bolesti zarazni te mogu širiti bolest i do deset dana nakon pojave simptoma. Ljudi s težim oblicima bolesti ili oni koji imaju slab imunitet mogu biti zarazni čak i do 20 dana nakon pojave simptoma. Ljudi koji se oporavljaju od ove bolesti mogu imati pozitivan nalaz na virus u dišnom putu do tri mjeseca nakon početka bolesti. Ipak, mogućnost virusa da se širi u ovoj situaciji nije dokazana te je širenje zaraze manje vjerojatno u ovim uvjetima.

2. Koje su najčešće zablude i ekstremni stavovi o ovoj bolesti?

Neke od brojnih i neobičnih zabluda su:

- "Ovaj virus ne postoji. Sve ovo je samo manipulacija masama od strane određenih

ljudi. Postoje okultni interesi koji imaju za cilj uvođenje ograničenja u pogledu individualnih prava i sloboda te je zbog toga sve ovo izmišljeno.”

- “Postoji virusna infekcija, ali ovo nije ništa ozbiljno” (ljudi koji zagovaraju ovu ideju ne uzimaju u obzir činjenicu da je smrtnost kod ove bolesti do deset puta veća nego kod obične gripe koja ima sezonski razvoj, niti činjenicu da postoji velik broj asimptomatskih ljudi koji mogu prenositi virus bez svog znanja).

- Neki prigovaraju kako pacijenti ne umiru od bolesti COVID-19, iako imaju virus u svojim tijelima, nego kako umiru od bolesti od kojih su patili godinama. Uvijek postoji glavni razlog koji uzrokuje smrt. Na primjer, ako osoba koja se nalazi u terminalnoj fazi raka te koja bi ubrzo umrla, pogine u prometnoj nesreći, smrtni list kao uzrok smrti navodi prometnu nesreću. Ako se na ovaj način osoba s bolešću COVID-19 ozlijedi i umre, uzrokom smrti će se smatrati traumatska ozljeda nastala zbog nesreće, a ne

COVID-19. U ovom kontekstu jasno je da osobe s kroničnim srčanim bolestima, dijabetesom, pretilošću, kroničnom renalnom insuficijencijom s dijalizom koje su godinama živjele s ovim bolestima i bile aktivne, nakon svog liječenja, će imati COVID-19 zabilježen kao uzrok smrti ukoliko završe svoj život dok boluju od bolesti COVID-19. Na ovaj način se uzrok smrti u smrtnom listu navodi ne samo tijekom nekoliko posljednjih mjeseci, nego otkad su se počele izdavati ovakve vrste dokumenata s ciljem prikupljanja zdravstvenih podataka u civiliziranim državama.

- Mjerenje tjelesne temperature (na čelu ili na ruci) na ulasku u ustanove i trgovine predstavlja implantaciju čipa s ciljem boljeg nadzora populacije ili način prikupljanja podataka koje osoba ima u svojoj memoriji ili primanje žiga zvijeri na čelo ili na ruku. Zaista je čudno da u ovu ideju vjeruju te je propagiraju čak i naša braća i sestre koji su često još u djetinjstvu naučili što je žig zvijeri prema biblijskom proročanstvu.

3. Zašto se zdravstvo toliko boji ove bolesti koja nema visoku smrtnost?

Osobe na odgovornim položajima u zdravstvu i u politici širom svijeta se boje širenja ove bolesti koja ima smrtnost značajno veću od sezonske, obične gripe (pet do deset puta veću). Da širenje ovog virusa nije usporeno i smanjeno, smrtnost bi mogla biti u rasponu od 2,5 do 10%, što znači da bi država s 20 milijuna oboljelih izgubila između 400,000 i 2,000,000 stanovnika. S druge strane, kad bi se bolest brzo širila, svaki zdravstveni sustav bi doživio kolaps pred lavinom teških slučajeva. Naravno, u takvim uvjetima bi patili i pacijenti s ostalim bolestima, budući da ne bi imali pristup zdravstvenoj njezi.

Tu je i činjenica da za mnoge ostale bolesti postoje tretmani koji mogu produžiti život i olakšati patnju (npr. za gripe postoje specifični antivirusni tretmani, za AIDS također postoje tretmani koji mogu produžiti život oboljelih i za desetke godina), dok u slučaju ovog virusa, u ovom trenutku nije poznat učinkovit antivirusni tretman.

4. Koje komplikacije se mogu pojaviti nakon oporavka kod pacijenata koji inače ne boluju od kroničnih bolesti?

Kratkoročno, tromboze i embolizmi mogu biti uzrok smrti čak i kod pacijenata koji nisu imali teži oblik bolesti te koji su otpušteni iz bolnice s negativnim rezultatom testa na virus. Dugoročne moguće komplikacije još nisu poznate, ali je zabilježeno kako su osobe koje su imale teži oblik bolesti češće imale respiratorne komplikacije, koje su se očitovale kroz respiratornu insuficijenciju, čime je ograničena njihova sposobnost ulaganja napora i vjerojatno skraćen životni vijek.

5. Imate li pacijente koji su zaraženi ili se oporavljaju nakon bolesti COVID-19?

Iako ne radim u bolnici, u svojoj medicinskoj praksi sam imao pacijenata koji su oboljeli te se oporavili od ove bolesti. Razvoj bolesti je kod većine njih bio dobar, blag. Doduše, kod jednog pacijenta koji je u fazi oporavka i više nema virus i dalje ima oštećenje pluća. Tijekom akutne faze ovaj pacijent nije mogao hodati više od dva-tri koraka zbog respiratorne insuficijencije. Nakon nekoliko tjedana u kojima je primao terapiju antikoagulansima, prošlo je ovo kritično vrijeme. Nakon otprilike dva mjeseca ovaj pacijent je bio u stanju samostalno se brinuti za domaćinstvo te izvršavati lakše poslove u vrtu.

6. Znete li za slučajeve članova naše crkve koji su se oporavili ili su preminuli zbog bolesti COVID-19?

Da, znam više slučajeva koji su se u potpunosti oporavili od ove bolesti, uključujući osobe

starije životne dobi. Također, znam za barem petero braće i sestara koji su preminuli. Upoznat sam sa većim brojem slučajeva iz Pentekostne i Baptističke crkve, sugrađana u mjestu u kojemu živim, poznanika te čak i zdravstvenih djelatnika u regiji kojoj pripada mjesto u kojem živim i radim. Poznajem slučajeve ljudi i koji su se oporavili i slučajeve ljudi koji su preminuli.

Također, upoznat sam sa težim slučajevima ove bolesti među našom braćom i sestrama širom svijeta, za koje smo se molili.

7. Koje su vaše preporuke za vjernike koji se mogu okupljati u molitvenim domovima u ovom vremenu?

Moje preporuke su jednake preporukama koje daju vlasti u pogledu susreta osoba iz različitih obitelji, koje ne žive u istom kućanstvu: nosite zaštitnu masku koja prekriva vaša usta i nos, redovito perite ruke (ne dodirujte svoj nos, usta i oči bez da ste prethodno oprali ruke), izbjegavajte rukovanje ili perite ruke sa sapunom i vodom 20 sekundi odmah nakon rukovanja i dezinficirajte ih 70-postotnim alkoholom, držite razmak od dva metra dok razgovarate s osobama; često i u potpunosti prozračujte prostorije koje su mjesto okupljanja; često dezinficirajte površine koje dodiruje mnogo ljudi (rukohvati, kvake); dezinficirajte ruke nakon rukovanja novčanicama ili kovanicama koje dobijete, primjerice kao ostatak nakon kupovine.

8. Kakva su mišljenja doktora u našoj crkvi u pogledu mogućeg cjepiva protiv bolesti COVID-19?

Nisam upoznat s mišljenjima ostalih ljudi u pogledu cjepiva

protiv bolesti COVID-19, ali znam da postoje ljudi, čak i doktori, koji su općenito protiv cijepjenja. Čini se da će vjerojatno proći još barem šest mjeseci prije nego što budemo imali dostupno cjepivo. Ukoliko cjepivo postane dostupno, ne vjerujem da bih bio među prvima koji bi primili cjepivo. Sačekao bih nekoliko mjeseci kako bih vidio učinkovitost cjepiva s jedne strane i eventualne nuspojave s druge strane, prije nego što bih donio odluku o tome hoću li se cijepiti ili neću te što ću moći preporučiti drugima.

9. Kako možemo ojačati naš imunitet u cilju prevencije bolesti COVID-19?

Imunitet je potrebno jačati od djetinjstva putem zdravog načina života. Ovo znači ne korištenje toksičnih ili štetnih tvari (poput alkohola, duhana, kave, bojila, konzervansa, umjetnih aroma i ostalih tvari označenih „E-brojevima“), izbjegavanje nekih lijekova s potencijalno toksičnim utjecajem na imunološki sustav (npr. metamazol, paracetamol, neki antibiotici, kemoterapija, itd.), korištenje što prirodnije prehrane, izbjegavanje ekstreme u prehrani (veganska prehrana, na primjer, može dovesti do smanjenja razine vitamina B12 u tijelu, što smanjuje mogućnost umnožavanja stanica koje sudjeluju u imunološkom sustavu), izbjegavanje izlaganja radijaciji (X-zrake, Gama-radijacija te čak i dugotrajno izlaganje ultraljubičastoj radijaciji), održavanje optimalne tjelesne težine, izbjegavanje obitavanja u zagađenoj okolini (zagađeni zrak, korištenje zagađene vode, itd.), održavanje osobne higijene i svakodnevne tjelesne aktivnosti. Očigledno je da poduzimanje koraka

u svim ovim aspektima samo nekoliko tjedana prije doticaja sa mikrobima ili bilo kojim virusom nije dovoljno. Razvijanje snažnog imuniteta se događa postupno, jednako kao i njegova degradacija. Brzo uništenje imuniteta je moguće kao rezultat velike izloženosti otrovnim kemikalijama ili radijaciji, ali snažan imunitet nije moguće brzo razviti osim putem dobrog cjepiva, primljenog barem mjesec dana prije izlaganja patogenim uzročnicima zaraze, bez obzira jesu li one virusne ili mikrobne. Ovakva specifična imunost dobivena putem cjepiva ne djeluje protiv bilo koje vrste patogena, nego samo specifično protiv uzročnika za kojeg je cjepivo konstruirano.

10. Na kraju, kako se mi kao Kristovi sljedbenici trebamo ponašati u vremenu pandemije poput ove? Kakve savjete nam daju Biblija i spisi Ellen White?

Kad govorimo o ovim pitanjima, odgovorio bih

slično kao što je odgovorila žena Martina Luthera, kad ju je, tijekom epidemije kuge u njihovom gradu, Luther pitao trebaju li se preseliti u drugo mjesto kako bi se zaštitili od kuge. Odgovorila je kako ne zna što bi Krist učinio kad bi bolovao od kuge, budući da On nikad nije bolovao od kuge, ali da zna što je Krist činio za mnoge bolesne ljude koje je susretao tijekom Svoje službe na ovoj zemlji: ostao je kraj njih i pomagao im je. Ovo bismo i mi trebali činiti koristeći sredstva za zaštitu koja su nam poznata i čineći najbolje što

možemo kako bismo pomogli svojim bližnjima, a ne skrivajući se u nekom samostanu, izoliranom mjestu, šumi ili slično kako bismo izbjegli bolest. Svrha našeg života je da proslavimo Boga i budemo korisni našim bližnjima.

KAKO NAM BOG GOVORI?

Nevio Aradski

Bog nam govori kroz prirodu. Djela Božjeg stvaranja u prirodi mogu biti udžbenik iz kojeg učimo o Bogu, Njegovom veličanstvenom umu i stvaralačkoj moći. Priroda nam otkriva Božji karakter. Iako je narušena grijehom u njoj vidimo kako se Bog i dalje brine za svoja stvorenja.

Bog nam govori kroz druge ljude.

Mi smo često slijepi za vlastite pogreške i upravo zato Bog koristi druge ljude kako bi nam otkrio naše slabosti ili mane.

Možda teško prihvaćamo savjete, a još teže otvorene ukore ili kritike. Međutim, upravo to može biti Božja poruka za nas, zato ih nemojmo olako odbaciti.

Bog nam govori i kroz našu savjest. U svakodnevnim odlukama, savjest nam pomaže da brzo uočimo što je ispravno. Međutim, naša savjest nije nepogrješiva. Savjest se može iskaritati i zbog toga u povijesti pronalazimo mnogo primjera ljudi koji su počinili strašne

zločine uvjereni kako čine dobro. Dakle, naša savjest ne može biti apsolutni kriterij. Iz tog razloga potrebno je redovito kalibrirati našu savjest. Za to je potrebno mjerilo izvan nas samih, što nas dovodi do sljedećeg načina na koji nam Bog govori.

Bog nam govori kroz Svoju riječ, Bibliju. Sinonim za Bibliju - Sveto pismo, jasno nam objašnjava kako se radi o Božjem pismu, odnosno poruci za čovjeka.

Kako bismo ispravno razumjeli Božju riječ neophodno nam je Božje vodstvo.

Zato svaki put kad otvaramo Bibliju, u molitvi tražimo Božju mudrost.

Iako nam Bog govori, mi možemo na različite načine ignorirati Njegov glas ili zanemariti Njegove poruke za nas.

U današnjem svijetu se mnoštvo glasova bori za našu pažnju (vijesti, reklame, zabava) te se svaki glas trudi biti što glasniji kako bismo upravo njega slušali.

Suprotno od toga, Božji glas je tihi glas. I ako konstantno živimo u toj buci mnoštva

glasova gotovo je nemoguće čuti što nam Bog govori.

Kako bismo ga čuli, moramo svjesno utišati ostale glasove. Nužno je odrediti vrijeme u kojem ništa drugo neće zaokupljati našu pažnju dok proučavamo Njegovu riječ i molimo se.

Svakoga dana možemo odabrati trenutke koji će biti posvećeni samo Bogu, kako bismo produbljivali naš odnos s Njim. Predlažem da to učinite na početku i na kraju dana, kako bismo bili usmjereni na ono što je najvažnije.

Svakoga tjedna imamo priliku svetkovati Božji dan od odmora, subotu, u kojoj se možemo odmoriti od buke ovoga svijeta. Ako odlučimo ugasiti glasne aplikacije, šokantne vijesti i ispraznu zabavu, moći ćemo subotu u potpunosti posvetiti slušanju Božjeg glasa.

A i povremeno, bez posebnog rasporeda, možemo odvojiti vrijeme i povući se na mirna mjesta u prirodi. Primjer za to dao nam je sam Isus, koji se povremeno povlačio iz gradova kako bi u tišini razgovarao sa svojim Ocem. Na isti način, Bog želi razgovarati i s nama danas.